

3.2.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

Кафедра географії України

Володимир Пасько
«28» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ МІСТ ТА РЕГІОНІВ»**

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 Природничі науки
106 – Географія
Магістр
Географія рекреації та туризм
за вибором

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2023 /2024**
Семестр **3**
Кількість кредитів ECTS **6**
Мова викладання, навчання
та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладач: *Дем'яненко Світлана Олександрівна*, кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис) (ПІБ) (дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис) (ПІБ) (дата)

КИЇВ – 2023

Розробник(и): *Дем'яненко Світлана Олександрівна*, кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

«*25*» *08* 20*23* р.

Завідувач кафедри географії України

 доц. Сергій УЛІГАНЕЦЬ
(підпис)

Протокол № *1* від «*25*» *08* 20*23*
р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № *6* від «*28*» *08* 20*23* року

Голова науково-методичної комісії (Наталія КОРОГОДА)
(підпис)

«*28*» *08* 20*23* року

ВСТУП

1. Мета дисципліни –полягає у засвоєнні теоретичних та надбанні практичних навичок з вивчення якості життя населення міст та регіонів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Успішне опанування курсів: Міжнародне співробітництво в сфері рекреації та туризму, Управління розвитком рекреації та туризму: територіальне планування, рекреаційний благоустрій та зонінг, Географічні основи сталого розвитку: збалансована рекреація та туризм, Рекреаційна географія: парадигми та вектори розвитку, Теорія та практика розвитку курортів: географічні передумови, просторова організація, Міжнародне співробітництво в сфері рекреації та туризму

2. Знання і розуміння фахової географічної предметної області і професії.

3. Анотація навчальної дисципліни: дана навчальна дисципліна присвячена вивченню основних концепцій та підходів до дослідження якості життя населення, а також їх особливостей та показників.

4. Завдання (навчальні цілі):

Завдання дисципліни «Якість життя населення міст та регіонів» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Географія рекреації та туризму», зокрема:

ЗК 3. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми та конфліктні ситуації

СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем (рекреаційних, туристсько-рекреаційних тощо) на різних рівнях їхньої просторової організації.

СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування

СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефаківців.

Зокрема, вивчення дисципліни полягає у наданні студентам: глибоких теоретичних знань щодо дослідження якості життя населення: а саме знання основних термінів та понять, теоретичних положень дослідження; законодавчої бази (СК1), основних концепцій та підходів до дослідження якості життя населення (СК2), методики обчислення та показників якості життя населення в Україні та світі (ЗК3, СК8).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.	Знати:			
1.1	Основні підходи до вивчення якості життя населення, теоретичні положення дослідження, поняття та терміни	<i>Лекції, семінари, самостійна робота</i>	<i>Поточний контроль, Контрольні роботи</i>	<i>До 50</i>
1.2	Методики оцінки якості життя населення та показники оцінки якості життя	<i>Лекції, семінари, самостійна робота</i>		
1.3	Підходи до дослідження та показники якості життя населення в Україні	<i>Лекції, семінари, самостійна робота</i>		
1.4	Підходи до дослідження та показники якості життя населення в Європі та світі	<i>Лекції, семінари, самостійна робота</i>		
2.	Вміти			
2.1	Аналізувати інформацію щодо особливостей дослідження якості життя населення в Україні та результати дослідження	<i>семінари, самостійна робота</i>	<i>Поточний контроль, Доповіді на семінарах</i>	<i>до 30</i>
2.2	Аналізувати інформацію щодо особливостей дослідження якості життя населення в Європі та світі та результати дослідження	<i>семінари, самостійна робота</i>	<i>Поточний контроль, Доповіді на семінарах</i>	
3.	Комунікація			
3.1	Демонструвати використання інформаційних і комунікативних технологій при вирішенні та розв'язанні важливих практичних задач з дисципліни	<i>семінари, самостійна робота</i>	<i>Поточний контроль, Доповіді на семінарах, Доповіді та презентації</i>	<i>До 10</i>
4.	Автономність та відповідальність			
4.1.	Демонструвати здатність до самостійного опрацювання різних джерел географічної інформації під час підготовки до семінарських занять та виконанні практичних робіт	<i>семінари, самостійна робота</i>	<i>Контрольні роботи, Доповіді на семінарах, доповіді та презентації, Залік</i>	<i>До 10</i>

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)								
P05 Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку ухвалених рішень					+	+	+	+
P08 Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки та здійснювати комплексну оцінку та моніторинг природних, трудових ресурсів, прогнозувати розвиток географічних об'єктів і процесів, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування	+	+	+	+	+	+	+	+
P12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень, здійснювати наукові експерименти, писати наукові роботи за фахом.					+	+	+	+

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, усних презентацій на семінарських заняттях, виконання самостійних робіт (есе, реферат тощо), зокрема виконання індивідуального проекту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання – **1 (знання)** – до 50%;

результати навчання – **2 (вміння)** - до 30%;

результати навчання – **3 (комунікація)** - до 10%;

результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1 Форми оцінювання студентів:

Заняття проводяться у вигляді лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна заліком.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконаних контрольних та самостійних робіт (есе, реферат, проектне завдання тощо), опитуванні, усних презентацій на семінарських заняттях та виконанні індивідуального проекту.

Організація оцінювання: Доповіді та презентації виконаних самостійних робіт захищаються по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. За роботи, подані пізніше зазначеного терміну, оцінка складає 50% від максимальної кількості балів.

Захист індивідуального проекту виконується на останніх парах. За особливих умов індивідуальний проект може стати складовою залікової роботи, захист його відбувається під час заліку.

Студенти, що виконали під час семестру менше ніж 60% передбачених програмою завдань, виконують контрольну роботу, яка проводиться у тестовій формі.

Оцінювання за формами контролю:

	<i>Min. – 36 балів</i>	<i>Max.– 60 балів</i>
Опитування	«2» x 3 = 6	«2» x 5 = 10
Самостійні роботи	«2» x 5 = 10	«4» x 5 = 20
Усні презентації на семінарських заняттях	«4» x 5 = 20	«3» x 10 = 30
«1» мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. 1 - мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.		

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску - 36 балів. Для студентів, які виконали 60% і менше поточних семестрових семінарських і самостійних завдань (усні презентації, ессе, реферати тощо) і які упродовж семестру набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є контрольна робота (тестові завдання) за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем, що проводиться наприкінці курсу (на останньому тижні навчання). Максимальна оцінка за КР не може перевищувати 25 балів.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (*60% максимальної кількості балів, відведених на залік*).

При простому розрахунку отримаємо:

	Семестровий контроль	Залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2. Шкала відповідності

Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

8. Структура навчальної дисципліни**Тематичний план навчальної дисципліни**

№ п/п	Назва лекції	лекції	семінари	с/р
Модуль 1.				
1	Тема 1. Поняття якості життя. Підходи до вивчення	4	2	16
2	Тема 2. Досвід суспільно-географічних досліджень якості життя населення	4	2	16
3	Тема 3. Зарубіжний досвід оцінки якості життя населення	4	2	16
4	Тема 4. Методики оцінки якості життя населення та показники оцінки якості життя	5	2	19
Модуль 2.				
5	Тема 5. Дослідження якості життя	4	2	22

	населення в Україні: підходи до дослідження, показники, аналіз результатів			
6	Тема 6. Дослідження якості життя населення в країнах Європи: підходи до дослідження, показники, аналіз результатів	5	3	22
7	Тема 7. Дослідження якості життя населення в країнах світу: підходи до дослідження, показники, аналіз результатів	4	2	22
	Всього	180	30	15
				133

Загальний обсяг 180 год,
 Лекції – 30 год.
 Семінари – 15 год.
 Самостійна робота – 133 год.
 Консультації – 2 год.

9. Рекомендовані джерела:

1. Якість життя населення регіону: аналіз, прогнозування, соціальна політика / Під ред. В.Г.Никифоренка, Монографія / МОНМС України. Одеський нац. економічний університет. – Одеса, 2012. – 316 с.
 URL:<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/174/1/Quality%20of%20life%20in%20the%20region.pdf>
2. Вимірювання якості життя в Україні, Аналітична доповідь, Лібанова Е.М., Гладун О.М., Лісогор Л.С. та ін. – К.: 2013 - 50с.URL: https://www.idss.org.ua/monografii/UNDP_QoL_2013_ukr.pdf
3. Дзюба І. В. Категорія рівня життя населення: сучасний підхід / І. В. Дзюба // Статистика України. – 2004. - № 1. – С. 68 – 71.
4. Доступність житла в різних країнах світу // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sob.ru/issue4918.html>
5. Звіт з людського розвитку в Україні, 2008. – New York, UNDP, 2008. – 124 с
6. І.В. Гукалова Якість життя населення України: суспільно-географічна концептуалізація Монографія Київ 2009 – 346с. URL: <https://igu.org.ua/sites/default/files/igu-files/mono/life-quality.pdf>
7. Індекс розвитку людського потенціалу – що це таке? / Цит. по: 229 <http://propaganda-journal.net/273.html>.
8. Лісовський С. А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку / С. А. Лісовський. – Житомир: Полісся, 2007. – 108 с.
9. Людський розвиток регіонів України: методика оцінки і сучасний стан/ Е. М. Лібанова, Н. С. Власенко, О. С. Власюк та ін. – К., 2002. – 110с
10. Немець Л. М., Олійник Я. Б., Немець К. А. Просторова організація соціально-географічних процесів в Україні: Монографія: – Харків: РВВ ХНУ, 2003. – 226 с
11. Основні показники рівня життя населення // [Електронний ресурс]. Режим доступу: ua.fru.org.ua/wp-content/uploads/2011/06/11-03-текст.doc
12. Під ред. В.Г.Никифоренка Монографія / МОНМС України. Одеський нац. економічний університет. – Одеса, 2012. – 316 с.
13. Пономаренко В. С., Кизим М. О., Узунов Ф. В. Рівень і якість життя населення України: Монографія.– Х.: Видавничий Дім „ІНЖЕК”, 2003.– 226 с.

14. Рівень і якість життя населення: Монографія / Під заг. ред. Є. П. Кушнарєва. – Х. Видавничий Дім „ИНЖЕК”, 2004. – 272с
15. Савюк О. Ю. Оцінка якості населення, складової інтегрального показника якості життя населення (на прикладі Одеського регіону) / Оксана Савюк // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. Зб. наук. праць – Херсон: ПП Вишемирський, 2007. С.239-242.
16. Соціальні індикатори рівня життя населення України Статистичний збірник Київ – 201, 177с., URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sirn2017pdf.pdf